

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remiss PM om En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

Er beteckning: KN2024/01912

Beslut

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om ny lag för regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar med beaktan av följande synpunkter:

- 1) Preciserar i lagtexten vilka uppgifter en ansökan om godkännande ska innehålla inför regeringens ställningstagande.
- 2) I författningskommentarer för 4 § andra stycket och 21 § p 4 uttrycks en mer långtgående tillämpning än vad som framgår av lagtexten. Länsstyrelsen anser att förutsättningar för undantag att redovisa omhändertagande av kärnämne och kärnavfall ska tas bort eller i vart fall förtydligas.
- 3) Förtydliga i lagtexten hur processen för den strategiska miljöbedömningen ska genomföras samt hur det säkerställs att samråd även sker med allmänhet och enskilda berörda.
- 4) Länsstyrelsen motsätter sig att regeringens återkallande av ett godkännande av automatik ska kunna medföra att ett tillstånd enligt miljöbalken upphör att gälla.
- 5) Etablering av ny kärnkraft har långa ledtider och är av stor betydelse för samhället. Länsstyrelsen anser det viktigt att en god kommunikering och förankring av lagstiftningens konsekvenser genomförs med berörda aktörer.

Bakgrund

Kärnkraftsprövningsutredningen har omarbetat tidigare lagförslag i syfte att förtydliga och att göra prövning mer flexibel. Förslag till "Lag samt förordning om principbeslut för vissa verksamheter"

ersätts av "Lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar". Ändringen innebär också en del följdändringar i miljöbalken.

Länsstyrelsens synpunkter

I stort anser länsstyrelsen att förslaget är bra. Det ger utrymme för alternativa vägar för prövning av nya kärnkraftsetableringar. Genom föreslaget planarbete och prövning av godkännande ges möjlighet för att dessa förutsättningar och påverkan lokalt kan undersökas i ett tidigt skede och även utifrån nationellt perspektiv.

Länsstyrelsen bedömer att kopplingar mot dagens prövningssystem i stort sett kan fungera bra. Ett beslut om godkännande ska ersätta regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kapitlet i miljöbalken. Tiden för tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan därmed förkortas.

Nedan följer en motivering till de synpunkter som lämnas i beslutet:

- 1) Länsstyrelsen anser inte att uppräkningslistan i 4 § är tillräckligt tydlig. Det är lämpligt att det i lagtexten som komplement till de som beskrivs i lagkommentaren ges möjlighet för behörig myndighet att förskriva ytterligare preciseringar. Detta kan underlätta för parterna att presentera relevanta underlag inför ett godkännande.

I författningskommentaren för 21 § anges de förhållande och hänsyn som regeringen ska bedöma utifrån; Strålskyddsperspektivet, Sveriges säkerhet, Beredskapsperspektivet och omhändertagande av kärnämne eller kärnavfall. Länsstyrelsen anser att det är en bra beskrivning av bedömningsgrunder och uppräkningslistan är också ett bra stöd att bedöma vilka handlingar och uppgifter som behövs. Länsstyrelsen anser också att innebörden av "brådsakande skyddsåtgärder" behöver förtydligas i författningskommentaren.

- 2) I 4 § andra stycket skrivs "För en kärnteknisk anläggning, som inte är ett mellanlager eller ett slutförvar, och som hanterar kärnämne eller ger upphov till kärnavfall, ska ansökan även innehålla uppgifter om hur sökanden avser att omhänderta kärnämnet och kärnavfallet." I kommentaren anges att en ansökan som inte avser ett slutförvar inte behöver innehålla uppgifter om den anläggning eller plats där avfallet slutligen ska

placeras eller vilken aktör som kommer att vara ansvarig för omhändertagandet. Kommentaren till 21 § p 4 innehåller ett liknande undantag.

Det undantag som beskrivs i kommentarerna framgår inte av lagtexten, vilket kan bli missvisande. Länsstyrelsen tolkar det som att en ansökan om godkännande för ett kärnkraftverk, som inte innefattar anläggning för slutförvar inte behöver redogöra för de faktiska förutsättningarna för slutligt omhändertagande av sitt avfall. Länsstyrelsen anser att för omhändertagande av kärnämne och kärnavfall vid etablering av ett kärnkraftverk har en väsentlig betydelse i prövningen. Länsstyrelsen anser därför att skälen för detta undantag behöver förtydligas eller helst att kommentaren tas bort.

- 3) Prövning av plan för kärntekniska anläggningar (11 §) syfta till att avgöra om uppförande och drift av en kärnteknisk anläggning är förenlig med 3 kap och 4 kap. 1 – 8 §§ miljöbalken samt enskilda intressen. En plan blir som ett första steg att kunna utröna om ett område överhuvudtaget kan vara lämpligt för etablering. Ett beslut om plan ska i vissa fall innehålla en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken.

En strategisk miljöbedömning har ett brett omfång i avseende på miljöaspekter (6 kap. 11 §). Detta är bra och ofta nödvändigt för att få en god planläggning i ett normalt sammanhang, men länsstyrelsen anser det inte lika relevant för det som här provas.

En strategisk miljöbedömning i en "vanlig" planprocess, enligt Plan- och bygglagen (PBL), innefattar flera samråd, en miljökonsekvensbeskrivning och kommunikering av denna, som en integrerad del arbetet. Eftersom detta förfarande regleras i PBL så finns inga tydliga bestämmelser om omfattning av samråd angivet i 6 kap.

Miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad (6 kap. 12§) ska vara rimlig med hänsyn till allmänhetens intresse. Länsstyrelsen anser att frågan om vad som är enskilda intressen behöver belysas i detta sammanhang och även i förhållande till arbetet med en strategisk miljöbedömning. Länsstyrelsen ser ett behov av att ovanstående synpunkter förtydligas. Det kan ske genom ett bemyndigande till en

myndighet att precisera innehåll och processen i särskild förordning eller föreskrift.

- 4) I 23 § respektive 24 kap. 2 a § regleras återkallande av regeringens godkännande. Innebörden av bestämmelsen kan bli att ett lagakraftvunnet tillstånd enligt miljöbalken kan upphöra att gälla som en följd av att regeringen återkalla ett beslut om godkännande. I 24 kapitlet miljöbalken anges olika förutsättningar för att återkalla ett tidigare meddelat tillstånd. Dessa bör vara tillräckliga för tillämpningen. Länsstyrelsen anser därmed att en ny paragraf i form av 24 kap. 2 a § miljöbalken inte behövs.

Ett direkt upphävande av ett tillstånd enligt miljöbalken kan medföra problem för verksamhetsutövaren. Det försvårar även tillsynsmyndighetens möjligheter att bedriva tillsyn över verksamheten.

- 5) Det är viktigt med en bra förankring, tid för överväganden och konsekvensbedömningar i arbetet med framtagande av ny lagstiftning.

Länsstyrelsen uppfattar att bestämmelsen 9 § andra stycket motsägende vad som anges 8 §, att det måste finnas en plan innan ett godkännande får prövas. Skrivningen måste vara felaktigt i synnerhet om förutsättningar för framtagande av en plan inte behöver vara bunden till en viss aktör, som de skrivs i kommentaren till paragrafen. Eftersom planen för kärntekniska anläggningar inte är bindande (14 §) för kommunens planarbete anser inte heller länsstyrelsen att en sådan förutsättning som anges i andra stycket 9 § behövs.

Det bör även säkerställas att det tillägg som föreslås i 17 kap. miljöbalken inte kan tolkas så att etablering inom utpekade riksintresseområden (3 och 4 §§ i 4 kap. miljöbalken) nu är möjlig.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman.

Chefen för miljöenheten Maria Edmundsson och miljöskyddshandläggare Lotta Bohman har föredragit ärendet.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.